

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

MAJ 2019

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

MAJ 2019

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

2 maja: Chiny i Tajlandia rozpoczęły wspólne manewry marynarki. Siły morskie Chin i Tajlandii rozpoczęły wspólne ćwiczenia w wojskowym porcie w Zhanjiang w prowincji Guangdong w południowych Chinach o kryptonimie Blue Commando-2019. Podczas tygodniowego programu siły obu państw będą ćwiczyć strzelanie do celu, przechwytywanie innych jednostek, desant żołnierzy z helikopterów, a także różnego rodzaju scenariusze misji. W szkoleniu wzięły udział różnego rodzaju fregaty oraz chiński statek desantowy Wuzhishan. Paisan Meesri, pełniący funkcję dowódcy tajskich sił uczestniczących w ćwiczeniach, poinformował, że mają one na celu wzmocnienie zdolności ochrony bezpieczeństwa morskiego i oczekuje, że przyczynią się do zwiększenia wzajemnego zaufania i komunikacji między stronami. Podobne założenia zostały potwierdzone przez jego chińskiego odpowiednika - Huang Fengzhi.

3 maja: najzdolniejsi studenci z Birmy wezmą udział w szkoleniu w siedzibie Huawei. Chińska firma telekomunikacyjna Huawei wybrała 10 wybitnych studentów z najlepszych uniwersytetów w Birmie ze specjalizacji informatycznych i telekomunikacyjnych, aby odbyli wizytę studyjną w Chinach, której celem jest pomoc w rozwoju sektora technologii informacyjnych i komunikacyjnych w Birmie. Jest to kolejny etap programu zainicjowanego w 2017 roku - „Seeds for the Future 2019” pod egidą Huawei, podczas którego studenci otrzymają możliwość zapoznania się z technologią 5G, LTE i przetwarzaniem danych w chmurze. Podczas uroczystości inauguracyjnej kolejnej edycji programu w Rangun, wiceprzewodniczący Komisji Edukacji Narodowej Birmy - Dr Nyi Hla Nge, docenił wysiłki Huawei na rzecz kształcenia młodzieży i podkreślił, iż jest to już trzecia tura takiego szkolenia. Z kolei dyrektor generalny placówki Huawei w Birmie - Zhang Liman, zwrócił uwagę, że program ma na celu wykształcenie nowego pokolenia specjalistów z dziedziny teleinformatyki oraz promocję rozwoju technologicznego.

3 maja: chińska ambasada w Birmie przekazała Komitetowi Pokojowemu samochody cywilne. W Narodowym Centrum

WYBORY PREZYDENCKIE W INDONEZJI WYGRAŁ JOKO WIDODO

Komisja Wyborcza Indonezji przedstawiła oficjalne wyniki wyborów prezydenckich, potwierdzających zwycięstwo drugi raz z rzędu Joko Widodo z wynikiem 55,5% poparcia nad Prabowo Subianto, który uzyskał wynik 44,5%.

Pojednania i Pokoju w Rangunie odbyła się uroczysta ceremonia przekazania samochodów cywilnych marki Volvo Komitetowi Pokojowemu. Chiński ambasador - Hong Liang, w swoim przemówieniu podkreślił, że darowizna ma na celu pomóc komisji zwiększyć wydajność pracy na rzecz pokoju. Ponadto ambasador wyraził gotowość uczestnictwa w mediacjach między rządem a poszczególnymi organizacjami reprezentującymi poszczególne stany Birmy.

4 maja: największy projekt joint venture między Chinami i Brunei rozpoczyna działalność.

Dyrektor generalny Hengyi Industries - Chen Liancai, poinformował o pierwszym rozładunku ropy naftowej w zakładzie petrochemicznym w Pulau Muara Besar. Wspólna inwestycja o wartości 3,45 mld USD posiada zdolności przerobu ropy naftowej na poziomie 8 mln ton rocznie, natomiast zakład będzie w pełni operacyjny w trzecim kwartale bieżącego roku. Część ropy naftowej przeznaczonej do obróbki będzie pochodzić z Brunei, natomiast pozostała część będzie importowana z państw regionu. Minister przemysłu i zasobów naturalnych Brunei- Haji Mat Suny, poinformował, że według założeń zakład petrochemiczny ma przyczynić się do wzrostu PKB kraju o 1,33 mld po pierwszym roku i zapewnić co najmniej 1600 nowych miejsc pracy.

5 maja: Wietnam odrzucił chiński zakaz połowów na Morzu Południowochińskim.

Rzeczniczka ministerstwa spraw zagranicznych Wietnamu - Le Thi Thu Hang, przedstawiła oficjalną decyzję, w której resort sprzeciwia się jednostronnemu zakazowi połowów na Morzu Południowochińskim. Rzeczniczka dodała, że chiński zakaz narusza suwerenność Wietnamu, a także jest niezgodny z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 roku oraz deklaracją w sprawie postępowania stron na Morzu Południowochińskim. Chińskie ministerstwo rolnictwa wprowadziło zakaz połowów na okres trzech i pół miesiąca, obejmujący swoim zasięgiem wietnamskie Wyspy Paracelskie, części Zatoki Tonkińskiej i Płycinę Scarborough.

6 maja: unijne cła na ryż z Kambodży wpłynęły na wzrost jego eksportu do Chin.

Unia Europejska w styczniu bieżącego roku wprowadziła cła na ryż importowany z Kambodży, aby ochronić interesy rodzimych przedsiębiorców. Wprowadzone cła mają obowiązywać przez trzy lata, przy czym w pierwszym roku wynoszą one 175 euro za tonę, w drugim roku będą zmniejszone do 150 euro, a w trzecim do 125 euro. Według danych Banku światowego w lutym 2019 roku eksport ryżu z Kambodży do UE spadł o 57,8% w porównaniu do tego samego okresu z roku 2018. Zgodnie z tym samym raportem eksport ryżu z Kambodży do Chin wzrósł w tym okresie o 45,6%, natomiast w ciągu pierwszych dwóch miesięcy 2019 roku zanotowano wzrost o 2%.

9 maja: Stany Zjednoczone, Indie, Japonia i Filipiny zorganizowały pierwsze wspólne manewry wojskowe na Morzu Południowochińskim.

W tygodniowych ćwiczeniach marynarek wojennych czterech państw na Morzu Południowochińskim wzięły udział amerykański niszczyciel rakietowy, japoński lotniskowiec Izumo, indyjski niszczyciel INS Kolkata oraz tankowiec INS Shakti i filipiński statek patrolowy. Komandor Andrew J. Klug, kapitan amerykańskiego niszczyciela USS William P. Lawrence poinformował, że ćwiczenia mają na celu wzmocnienie relacji między sojuszniczymi państwami.

16 maja: USA będą kontynuowały patrole na zachodzie Morza Filipińskiego mimo sprzeciwu ze strony Chin. Podczas telekonferencji z dziennikarzami, szef amerykańskiej marynarki wojennej - admirał John Richardson, poinformował, że wbrew sprzeciwom Chin misje swobody żeglugi na Morzu Południowochińskim będą kontynuowane. Stanowisko amerykańskiej marynarki można traktować jako odpowiedź na sprzeciwy Pekinu dotyczące ostatnich przypadków żeglugi amerykańskich okrętów w pobliżu raf Gaven i Chigua znajdujących się w archipelagu wysp Spratly, a także rejsów przez Cieśninę Tajwańską. Chiński rząd podkreślił, że operacje realizowane przez Stany Zjednoczone na tych wodach naruszają suwerenność państwa, z kolei zwierzchnicy amerykańskiej marynarki twierdzą, że misje realizowane są na wodach międzynarodowych, co jest zgodne z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 roku.

17 maja: wietnamska delegacja odwiedziła Guizhou w celu zwiększenia współpracy z zakresem turystyki. Delegacja składająca się z 38 osób należących do wietnamskich stowarzyszeń turystycznych odwiedziła atrakcyjne miejsca turystyczne w prowincji Guizhou w południowo-zachodnich Chinach. Przedstawiciele obu państw dążą do zainicjowania nowych, bezpośrednich połączeń lotniczych z Hanoi i Nha Trang do stolicy prowincji – Guiyang. Ponadto wzmocnienie współpracy między agencjami turystycznymi ma doprowadzić do osiągnięcia 30 tys. turystów z Wietnamu rocznie do 2020 roku.

18 maja: w stolicy Birmy przeprowadzono otwarcie biura Korytarza Ekonomicznego Chiny-Birma. W Naypyidaw wiceminister handlu Birmy - U Aung Htoo, wziął udział w inauguracji biura Korytarza Ekonomicznego Chiny-Birma przy chińskiej Izbie Handlowej. Wiceminister wyraził przekonanie, że biuro przyczyni się do wzmocnienia współpracy między państwami i intensyfikacji prac nad inwestycjami w ramach korytarza. Ambasador Chin - Hong Liang powiedział, że biuro będzie promowało i koordynowało współpracę między odpowiednimi departamentami rządowymi obu stron. Będzie również wspierało działalność chińskiej ambasady, mającej na celu ułatwienie działalności firmom zaangażowanym w projekty realizowane w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Z kolei Sekretarz Generalny Federacji Izb Handlowo-Przemysłowych Birmy - U Aung Kyi Soe dodał, że biuro pomoże przedsiębiorcom z obu państw sprawnie prowadzić działalność, a także przyczyni się do nowych możliwości zatrudnienia.

20 maja: Filipiny preferują współpracę z Chinami niż Stanami Zjednoczonymi. Minister spraw zagranicznych Filipin - Teodoro Locsin, stwierdził, że chińska propozycja strategicznego partnerstwa, opierająca się na pożyczkach i inwestycjach jest zdecydowanie bardziej atrakcyjna od „strategicznego zamieszania”, które przewidują Stany Zjednoczone na Morzu Południowochińskim w związku ze sporami terytorialnymi. Locsin odwołał się do wizyty Baracka Obamy z 2014 roku w Manili, gdzie nie padło jasne zapewnienie, że w razie agresji ze strony Chin, Stany Zjednoczone staną w obronie Filipin. Brakuje również takiego jednoznacznego zapewnienia ze strony administracji Donalda Trumpa. Minister spraw zagranicznych podkreślił jednak, że Filipiny doceniają wagę traktatu o wzajemnej obronie z 1951 roku ze Stanami Zjednoczonymi i w razie konfliktu Filipiny staną po stronie swojego amerykańskiego sojusznika. Natomiast traktat nie wyklucza zwiększenia współpracy gospodarczej z Chinami.

21 maja: była rzeczniczka praw obywatelskich na Filipinach nie została wpuszczona do Hongkongu. Conchita Carpio Morales, pełniąca funkcję rzeczniczki praw obywatelskich na Filipinach w latach 2011-2018, poinformowała o incydencie na lotnisku w Hongkongu gdzie zamierzała spędzić urlop z rodziną. Była rzeczniczka została zatrzymana na lotnisku przez wydział imigracyjny na kilka godzin, uniemożliwiając jej w ten sposób wkroczenie do Specjalnego Regionu Administracyjnego Chin. Po ostatecznym uzyskaniu zgody Conchita Carpio Morales podjęła decyzję o powrocie na Filipiny. W wywiadzie udzielonym po tym zajściu stwierdziła, że incydent był najprawdopodobniej skutkiem tego, że razem z byłym ministrem spraw zagranicznych Filipin - Albert del Rosario, złożyli skargę do Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze przeciwko prezydentowi ChRL – Xi Jinping, w której oskarżyli go o zbrodnie przeciwko ludzkości wynikające z działalności Pekinu na Morzu Południowochińskim, w wyniku których bezpieczeństwo wszystkich państw regionu zostało zagrożone i wyrządzono zniszczenia środowiska naturalnego na tym akwenie.

21 maja: Chiny wspierają Laos w modernizacji systemu informatycznego. W ciągu najbliższych 20 miesięcy chińskie firmy i inżynierowie wezmą udział w procesie modernizacji systemu informatycznego Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Wientian. Modernizacją zostaną objęte pracownie komputerowe ministerstwa, a co za tym idzie zostaną zainstalowane zdalne systemy wideokonferencji, opracowane elektroniczne systemy zarządzania plikami, a także zostaną przeprowadzone szkolenia z zakresu technologii informatycznych dla laotańskich techników. W inauguracji projektu uczestniczyli radca biura ekonomiczno-handlowego chińskiej ambasady w Laosie - Wang Qihui oraz zastępca ministra przemysłu i handlu Laosu - Somchith Inthamith.

22 maja: filipińska policja nie znalazła dowodów potwierdzających szpiegowską działalność firmy Huawei. Rzecznik komendy głównej filipińskiej policji - Bernard Banac, powiedział, że wstępne ustalenia wynikające z dochodzenia przeprowadzonego przez grupę ds. zwalczania cyberprzestępczości, nie potwierdziły doniesień, aby chińska firma telekomunikacyjna Huawei była w jakikolwiek sposób zaangażowana w działalność szpiegowską dla obcego państwa. Śledztwo dotyczące Huawei zostało wszczęte w marcu bieżącego roku na wniosek komendanta policji - Oscar Albayalde, po tym jak sekretarz stanu USA – Mike Pompeo, ostrzegł rząd w Manili przed zagrożeniem wynikającym ze szpiegowskiej aktywności Huawei na rzecz Pekinu.

23 maja: chiński wicepremier spotkał się ze swoim odpowiednikiem z Singapuru w Pekinie. Han Zheng, pełniący funkcję wicepremiera spotkał się w Pekinie z Heng Swee Keatem, sprawującym funkcję wicepremiera i ministra finansów Singapuru. Politycy w nawiązaniu do przyszłorocznej, 30. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami poruszyli tematy dotyczące wzmocnienia współpracy i większego zaangażowania w projekty realizowane w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku.

24 maja: indonezyjska policja aresztowała mężczyznę odpowiedzialnego za antychińską kampanię dezinformacyjną. Zastępca szefa policyjnej jednostki ds. cyberprzestępczości - Rickynaldo Chairul, poinformował, że zatrzymany mężczyzna wykorzystywał aplikację

WhatsApp do szerzenia fałszywych informacji, mających na celu podżeganie antychińskich nastrojów podczas trwających protestów zwolenników Prabowo Subianto związanych z ogłoszeniem oficjalnych wyborów prezydenckich, w których wygrał Joko Widodo. Zatrzymany posługiwał się zdjęciem, na którym widniało trzech indonezyjskich policjantów o charakterystycznych rysach twarzy, odpowiadających mieszkańcom Chin, oskarżając ich, że są chińskimi agentami odpowiedzialnymi za sfałszowanie wyborów na niekorzyść Prabowo Subianto. Mając na celu ograniczenie agresji na tle etnicznym policja wprowadziła kontrolę treści rozpowszechnianych za pośrednictwem mediów społecznościowych w Internecie.

27 maja: joint venture stworzone przez Chiny i Brunei udzieli wsparcia najbardziej potrzebującym. Joint venture utworzone - Hengyi Industries Sdn Bhd, wypełniło swoje zobowiązania polegające na przekazaniu darowizny na rzecz sierot i potrzebujących. Dyrektor generalny Hengyi Industries - Chen Lian Cai przekazał darowizny dla 54 osób w siedzibie Maritime Port Authority w Brunei. W wydarzeniu wziął również udział wiceminister energii, siły roboczej i przemysłu - Hj Matsatejo Sokiaw, jako gość honorowy. Hengyi Industries weźmie także udział w projektach na rzecz ochrony fauny i flory, dlatego Chen Lian Cai zapowiedział kampanię sadzenia drzew na łącznej powierzchni 200 hektarów

28 maja: Chiny i Laos podpisały umowę o rozwoju współpracy biznesowej. Krajowa Izba Handlowo-Przemysłowa Laosu (LNCCI) i Ogólnochińska Federacja Przemysłu i Handlu (ACFIC) podpisały umowę o współpracy, która formalizuje przyszłe relacje między organizacjami. Protokół ustaleń w sprawie zasad równości i wzajemnie korzystnej współpracy został podpisany przez prezesa LNCCI - Oudeta Souvannavonga i wiceprezesa wykonawczego ACFIC - Xu Lejiang w Wientian. Do podpisania protokołu doszło w ramach wizyty chińskiej delegacji w Laosie. Protokół ustaleń został podpisany w ramach wizyty chińskiej delegacji w Laosie, która odbyła spotkania z przedstawicielami małych i średnich przedsiębiorstw. Zgodnie z nowo podpisaną umową sektory prywatne Laosu i Chin skoncentrują się na rozwoju przemysłu w różnych częściach północnych prowincji. Ponadto w najbliższym czasie zostanie powołane biuro komitetu ds. biznesu i inwestycji przy Krajowej Izbie Handlowo-Przemysłowej Laosu, którego zadaniem będzie pomoc przedsiębiorcom z obu państw w nawiązaniu kontaktów i nawiązaniu współpracy.

29 maja: chiński radca stanu przybył do Hanoi z wizytą. Radca stanu i minister obrony - Wei Fenghe, spotkał się z Nguyen Thi Kim Ngan, pełniącą funkcję przewodniczącej Zgromadzenia Narodowego w Wietnamie. Politycy poruszyli kwestie związane z rozwojem współpracy między państwami oraz planach kontynuowania wymiany polityków na najwyższych szczeblach. Z kolei tematy dotyczące współpracy militarnej Wei Fenghe omówił podczas rozmowy ze swoim wietnamskim odpowiednikiem - Ngo Xuan Lichem.

29 maja: Chiny i Laos podpisały umowę w sprawie współpracy przy drodze ekspresowej. Chińska Yunnan Construction and Investment Holding Group (YCIH) i Ministerstwo Planowania i Inwestycji Laosu podpisały umowę ramową, w której obie strony deklarują, że będą przestrzegać zasad wzajemnych korzyści, wspólnego rozwoju i działalności komercyjnej, aby wspólnie rozwijać projekt drogi ekspresowej Chiny-Laos. Państwa będą razem inwestować w budowę

projektu etapami na podstawie „BOT” (Build-Operate-Transfer). Czteropasmowa droga ekspresowa Wientian do Vang Vieng o długości 109,1 km i będzie kosztować około 1,3 mld USD i pozwoli skrócić czas podróży z 2,5 h do 1,5 h.

30 maja: premier Singapuru spotkał się z chińskim radcą stanu. Lee Hsien Loong spotkał się z Wei Fenghe, pełniącym funkcję radcy stanu i ministra obrony Chin, który przybył do Singapuru, aby wziąć udział w Dialogu Shangri-La, oficjalnie znanym jako Asia Security Summit, który odbędzie się w dniach 31 maja - 2 czerwca. Obie strony zgodziły się, że należy rozwijać współpracę w celu wzmocnienia strategicznego wzajemnego zaufania, mającego na celu umocnienie stosunków dwustronnych, co przyczyni się do pokoju i stabilności w regionie.

31 maja: premier Chin spotkał się z wicepremierem Kambodży. Li Keqiang spotkał się w Pekinie z wicepremierem i ministrem spraw zagranicznych Kambodży - Prak Sokhonn. Politycy podkreślili rozwijające się stosunki między państwami, a także sukcesy we współpracy w ramach regionu Lancang-Mekong. Zwrócili także uwagę na potrzebę jak najszybszego opracowania Kodeksu Postępowania na Morzu Południowochińskim, będącego gwarantem ustabilizowania sytuacji w regionie.

31 maja: prezydent Filipin wezwał Chiny do szybkiego zakończenia prac nad Kodeksem Postępowania na Morzu Południowochińskim. Podczas przemowy na forum ekonomicznym w Tokio, Rodrigo Duterte zwrócił uwagę, że spory terytorialne na Morzu Południowochińskim mogą się stać „punktem zapalnym” destabilizującym sytuację w regionie. Dodał również, że jest sojusznikiem Chin, ale poddał w wątpliwość chińskie roszczenia do całego akwenu na podstawie tzw. linii dziewięciu kresek. Wezwał Pekin do przyspieszenia prac nad Kodeksem Postępowania, mającym uregulować kwestie sporne, tym bardziej, że w ostatnim czasie zwiększyła się aktywność militarna na tym akwenu takich państw jak Francja, Wielka Brytania czy Stany Zjednoczone, co jest odpowiedzią na coraz śmielsze działania chińskich okrętów na morzu jak i na sztucznych wyspach położonych w archipelagu wysp Spratly i Paracele.

II. POLITYKA W ASEAN

1 maja: król Tajlandii wziął ślub kilka dni przed swoją koronacją. Maha Vajiralongkorn zaledwie kilka dni przed oficjalną koronacją poślubił wiceszefową swojej prywatnej ochrony, która była wcześniej stewardessą linii lotniczych Thai Airways. Królowa Suthida jest czwartą żoną króla Tajlandii, który posiada siedmioro dzieci z poprzednich związków. W 2014 roku Maha Vajiralongkorn mianował Suthidę Tidjai zastępcą dowódcy swojej gwardii, a dwa lata później nadał jej stopień generalski.

2 maja: Polak został skazany przez sąd w Indonezji za kontakty z nielegalną grupą separatystyczną. Jakub Fabian Skrzypski został aresztowany w Wamenie, w prowincji Papua, 26 sierpnia 2018 roku i oskarżony o spiskowanie ze zwolennikami niepodległości indonezyjskiej

części Nowej Gwinei (Ruch Wolnej Papui) w celu obalenia rządu indonezyjskiego. Początkowo prokuratura domagała się kary 10 lat więzienia, ale sędzia Yajid wydał wyrok 5 lat pozbawienia wolności. Adwokat Polaka - Latifah Anum Siregar zapowiedział apelację od wyroku, z kolei oskarżony przez cały okres rozprawy nie przyznał się do zarzucanych mu czynów argumentując, że jego sprawa ma charakter czysto polityczny, a jego dwóch towarzyszy w podróży policja zastraszyła, aby złożyli obciążające go zeznania.

3 maja: pierwszy raz w historii Malezji kobieta została przewodniczącą Sądu Najwyższego.

Tengku Maimun Tuan Mat będąca muzułmanką i etniczną Malajką, została zaprzysiężona na przewodniczącą Sądu Najwyższego w Malezji. Mimo rosnącej liczby kobiet na wysokich stanowiskach w sądownictwie, grupy walczące o prawa kobiet wyraziły nadzieję, że nowa nominacja wpłynie na podwyższenie wskaźników dotyczących liczby wyroków skazujących za takie przestępstwa jak gwałt czy przemoc domowa. Według oficjalnych danych przytoczonych w raporcie organizacji non-profit Women's Aid Organization spośród 10,8 tys. przypadków przemocy domowej zgłoszonych w latach 2015-2016, tylko 7% zakończyło się wyrokiem skazującym. Z kolei w przypadku gwałtu, z około 28,7 tys. spraw zgłoszonych w latach 2005–2014, tylko 3% zakończyło się wyrokiem skazującym.

4 maja: filipiński sąd nakazał rządowi ochronę Morza Południowochińskiego. Sąd Najwyższy w odpowiedzi na skargi rybaków dotyczące beczynności wobec nielegalnej działalności Chin na Morzu Południowochińskim nakazał rządowi i jego agencjom ochronę środowiska naturalnego wokół spornych terenów na tym akwenie. W swoim orzeczeniu nakazał szefom kluczowych ministerstw, straży przybrzeżnej, marynarki wojennej i policji egzekwowanie międzynarodowych konwencji i krajowych przepisów w celu ochrony raf i życia morskiego w obrębie 200 mil morskich wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Wyrok sądowy dotyczy między innymi takich obszarów jak płycizny Scarborough i Thomas oraz rafa Mischief. Sąd Najwyższy nie uwzględnił jednak w swojej decyzji żadnych ram czasowych ani nie sprecyzował sposobu egzekwowania przepisów.

4 maja: Indonezja zatopiła przejęte statki rybackie, żeby zminimalizować nielegalne połowy. Ministerstwo ds. Morskich i Rybołówstwa Indonezji poinformowało o zatopieniu zagranicznych statków rybackich przejętych podczas realizowanych przez nie nielegalnych połowów. Była to odpowiedź na incydent z ubiegłego miesiąca kiedy wietnamski statek straży przybrzeżnej staranował indonezyjską jednostkę marynarki wojennej, która zatrzymała wcześniej wietnamski kuter rybacki. Minister Susi Pudjiastuti, poinformował, że w pięciu głównych portach zatopiono łącznie 51 statków (38 pływało pod banderą wietnamską, 6 malezyjską, 2 chińską i 1 filipińską, pozostałe jednostki były własnością zagraniczną, ale pływały pod banderą indonezyjską). Praktyka zatapiania statków była wstrzymana kilka miesięcy wcześniej, ponieważ budziła duże kontrowersje i napięcia dyplomatyczne. Władze Indonezji chciały w ten sposób pokazać, że nie będą dopuszczały do jakiegokolwiek naruszania wód wokół Wysp Natuna przez zagraniczne statki.

5 maja: sułtan Brunei wycofuje się z zaostżenia prawa w kraju pod wpływem międzynarodowych nacisków. W kwietniu sułtan Brunei Hassanal Bolkiah ogłosił zaostżenie obowiązującego w kraju prawa szariatu, na mocy którego gwałciciele i homoseksualiści mieli być karani kamienowaniem, złodzieje – obcięciem ręki, a dokonujący aborcji – publiczną chłostą. Sprzeciw na arenie międzynarodowej oraz presja ze strony państw Zachodu oraz celebrytów doprowadziła do tego, że Hassanal Bolkiah homoseksualistów, cudzołożników i złodziei obejmie moratorium na wykonanie kary głównej. Ponadto sułtan wyraził chęć ratyfikowania konwencji ONZ przeciwko stosowaniu tortur w kraju.

6 maja: bankier Goldman Sachs nie przyznał się do winy w sprawie funduszu 1MDB. Pracownik Goldman Sachs - Roger Ng, który od listopada przebywał w malezyjskim więzieniu w związku z jego zaangażowaniem w skandal wokół państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB został ekstradowany do Nowego Jorku 3 maja. Amerykański Departament Sprawiedliwości oskarżył bankiera o spiskowanie w celu prania pieniędzy i wręczanie łapówek pracownikom rządowym w Malezji i Abu Dhabi poprzez oferty obligacji, którymi zajmował się w Goldman Sachs. Roger Ng nie przyznał się do zarzucanych mu czynów za co grozi kara 30 lat pozbawienia wolności.

6 maja: premier Malezji nie wprowadzi zmian w gabinecie politycznym po roku rządów. Premier Mahathir Mohamad zapowiedział, że po roku od wygranej w wyborach z 9 maja 2018 roku przez koalicję Sojusz Nadziei z Frontem Narodowym nie zamierza wprowadzać zmian personalnych w rządzie. Dodał jednocześnie, że obecnie ocenia pracę wykonywaną przez ministrów na 5 z 10 punktów. Argumentuje tym samym, że ministrowie nabierają dopiero doświadczenie w sprawowaniu swoich funkcji, ale obawiają się również krytyki podejmowanych przez nich decyzji, dlatego zmiany w państwie wprowadzane są stopniowo.

7 maja: dziennikarze agencji Reutera odsiadujący wyrok w Birmie zostali wypuszczeni z więzienia. Wa Lone i Kyaw Soe Oo którzy zostali aresztowani w grudniu 2017 roku i skazani na karę 7 lat pozbawienia wolności za posiadanie dokumentów zawierających tajemnice państwowe zostali ostatecznie wypuszczeni z więzienia. W ramach noworocznej amnestii, będącej inicjatywą prezydenta kraju. Podczas rozprawy i w trakcie apelacji utrzymywali stanowisko, że realizowali reportaż poświęcony zabójstwu przedstawicieli muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja przez wojsko i ekstremistów buddyjskich. Natomiast dokumenty z tajemnicami państwowymi zostały im podłożone przed policjantów, którzy dokonali ich zatrzymania. Dziennikarze otrzymali w tym roku nagrodę Pulitzera za swój reportaż.

8 maja: tajaska Komisja Wyborcza ogłosiła oficjalne wyniki marcowych wyborów do niższej izby parlamentu. Opozycyjna partia Pheu Thai związana z byłym premierem Thaksinem Shinawatrą oraz sześć innych ugrupowań, które miały utworzyć koalicję zdobyły tylko 245 mandatów do 500-osobowej izby. Natomiast militarystyczna partia Palang Pracharat oraz Action Coalition of Thailand, Palang Thongtin Thai i Rak Puen Pa łącznie zdobyły 125 mandatów. Żadna z głównych opcji politycznych nie zdobyła większości w izbie niższej, a najlepszy wynik uzyskała partia Pheu Thai, zdobywając 136 miejsc, drugi wynik uzyskała Palang Pracharat z wynikiem

115 mandatów, a trzeci Future Forward z 80 mandatami. Zgodnie z oficjalnymi danymi w niższej izbie parlamentu znajdzie się łącznie 27 partii politycznych (wiele z nich uzyskało tylko jeden mandat). Biorąc pod uwagę fakt, że pro wojskowa koalicja posiada większość w izbie wyższej, będzie mogła uformować nowy rząd, ponieważ zgodnie z obowiązującą konstytucją większość w obu izbach jest uprawniona do stworzenia rządu. Z drugiej jednak strony militarystyczny rząd będzie musiał stawić czoło trudnościom związanym z uchwaleniem budżetu czy nowych ustaw do czego wymagana jest większość w izbie niższej parlamentu.

9 maja: prezydent Indonezji przedstawił swoje plany na okres drugiej kadencji. Joko Widodo zobowiązał się do ograniczenia rozmiarów rządu w drugiej kadencji oraz biurokracji utrudniającej inwestycje w celu osiągnięcia ambitnego celu wzrostu gospodarczego. Deklaracje padły podczas prezentacji mapy drogowej "Vision Indonesia 2045", która zakłada przekształcenie Indonezji w piątą największą gospodarkę na świecie do 2045 roku z PKB wynoszącym 7,3 biliona USD na obchody setnej rocznicy odzyskania przez państwo niepodległości. Prezydent dodał również, że będzie kontynuował wysiłki na rzecz ułatwienia procedur, ograniczających zagranicznej inwestycje. Jako przykład swoich sukcesów podał ograniczenie liczby pozwoleń na inwestycje energetyczne z 259 wymaganych, kiedy obejmował pierwszą kadencję w 2014 roku, do zaledwie 58 pozwoleń. Osiągnięcie założeń z "Vision Indonesia 2045" będzie wymagało zwiększenie rocznego przyrostu gospodarczego kraju do 5,7% i utrzymaniu go na tym poziomie, przy czym przez ostatnich kilka lat roczny przyrost oscylował w okolicach 5%.

10 maja: poparcie dla rządu w Malezji drastycznie spadło w przeciągu ostatniego roku. Od ostatnich wyborów w Malezji z maja 2018 roku, poparcie dla koalicji Sojusz Nadziei, która odsunęła od władzy Front Narodowy wyraźnie spadło. Według sondaży przeprowadzonych przez Merdeka Center poparcie w sierpniu 2018 dla obecnego rządu wynosiło 66%, a w marcu spadło do zaledwie 39%. Podobna zależność dotyczy lidera koalicji i premiera kraju – Mahathira Mohamada, ponieważ jego poparcie w analogicznym okresie zmniejszyło się z 71% do 46%. Mimo słabnącego poparcia premier Mohamad zapowiedział, że będzie sprawował swoją funkcję jeszcze przez co najmniej rok, zanim przekaze władzę Anwarowi Ibrahimowi.

13 maja: na Filipinach odbyły się wybory śródkresowe, które będą sondażem poparcia dla prezydenta. W połowie kadencji prezydenta Rodrigo Duterte przeprowadzono wybory śródkresowe. Blisko 62 mln uprawnionych do głosowania wybierze swoich przedstawicieli na 18 tys. stanowisk, wśród których znajdzie się 81 gubernatorów prowincji, 1,6 tys. burmistrzów, a także 13 tys. przedstawicieli władz miejskich w 81 prowincjach kraju. Ponadto wyborcy będą odpowiedzialni za przydział 245 mandatów do niższej izby parlamentu. Z perspektywy Rodrigo Duterte największe znaczenie ma zdobycie większości w 24-osobowej izbie wyższej parlamentu, ponieważ umożliwi to wprowadzenie zmian w konstytucji. Z kolei dla podzielonej i niedofinansowanej opozycji senat jest jedyną możliwością przeciwstawienia się decyzjom podejmowanym przez prezydenta Duterte.

13 maja: rząd Tajlandii wybrał wykonawców budowy linii kolejowej łączącej trzy główne lotniska w kraju. Komisja z premierem Prayuth Chan-ocha wybrała tajski konglomerat Charoen

Pokphand Group, który wspólnie z 12 innymi firmami przedstawił ofertę budowy szybkiej kolei łączącej trzy lotniska (główne lotnisko Suvarnabhumi z Don Muang i U-Tapao) za kwotę 6,8 mld USD. Projekt ma zostać zrealizowany w ciągu pięciu lat w ramach Wschodniego Korytarza Gospodarczego (Eastern Economic Corridor - EEC). Sekretarz Generalny EEC - Kanit Sangsubhan, zakomunikował podczas konferencji prasowej, że oferta budowy kolej zostanie przekazana rządowi do zatwierdzenia 28 maja.

13 maja: jedenaście małych partii w Tajlandii poprze juntę wojskową. Zaraz po ogłoszeniu wstępnych wyników marcowych wyborów Komisja Wyborcza poinformowała o wprowadzeniu nowej regulacji, polegającej na przydzieleniu mandatów małym partiom, które na mocy wcześniej obowiązującego prawa nie uzyskiwałyby swojego przedstawicielstwa w parlamencie. W ten sposób partia Ponlamuang i dziesięć innych małych partii zdobyło mandaty i już zapowiedziały swoje dołączenie do koalicji z pro wojskową Palang Pracharat, która zdobyła 115 mandatów. Dzięki temu zabiegowi Prayuth Chan-ocha prawdopodobnie znowu zostanie mianowany na stanowisko premiera, ponieważ wojsko z pełną kontrolą nad senatem i 126 mandatami w izbie niższej będzie posiadało większość.

14 maja: według nieoficjalnych wyników zwolennicy prezydenta Duterte zdobyli większość w śródkresowych wyborach do senatu. Po przeliczeniu ponad 95% głosów wszystko wskazuje na to, że stronnicy Rodrigo Duterte zdobędą 12 z 24 miejsc w izbie wyższej parlamentu. Rzecznik prezydenta - Salvador Panelo, poinformował, że jeżeli wyniki się potwierdzą, ułatwi to istotne zmiany ustawodawcze zaplanowane przez prezydenta. W wyborach wzięło udział między innymi troje dzieci Duterte, które ubiegają się o stanowiska burmistrza i wiceburmistrza oraz o miejsce w niższej izbie parlamentu. Sara Duterte-Carpio, która ubiega się o stanowisko burmistrza Davao na południu kraju, jest typowana na kolejnego prezydenta kraju w 2022 roku.

14 maja: tajski senat zdominowany przez zwolenników junty wojskowej. W Tajlandii przedstawiono listę mianowanych senatorów, w której dominują policjanci i żołnierze (105 z 250 osób), a także byli ministrowie rządu junty tacy jak Chatchai Sarikulya czy Prajin Juntong oraz brat premiera - Preecha Chan-o-cha i brat wicepremiera - Sitthawat Wongsuwan. Zgodnie z ustawą zasadniczą Tajlandii nowy premier zostanie wybrany przez izbę wyższą (250 osób) i izbę niższą (500 osób), jednak biorąc pod uwagę przewagę junty w senacie bardzo prawdopodobne, że Prayuth Chan-ocha pozostanie premierem na drugą kadencję.

15 maja: Wietnam zaprzeczył wynikom raportu Amnesty International (AI). Rzeczniczka wietnamskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych - Le Thi Thu Hang, zaprzeczyła jakoby w Wietnamie przetrzymywano tzw. „więźniów sumienia”. Według najnowszego raportu Amnesty International liczba „więźniów sumienia” wzrosła z 97 w ubiegłym roku do 128 w bieżącym roku, w wyniku zastosowania nowej ustawy o bezpieczeństwie cybernetycznym, której głównym zadaniem jest monitorowanie i zapobieganie umieszczania krytycznych treści w Internecie dotyczących rządu. Według AI na podstawie nowej ustawy skazano ponad 34 osoby.

15 maja: Indonezja mobilizuje siły przed ogłoszeniem wyników kwietniowych wyborów.

Indonezyjskie służby antyterrorystyczne zostały zmobilizowane w celu przeciwdziałania możliwym atakom terrorystycznym związanym z prezentacją przez Generalną Komisję Wyborczą oficjalnym wyników kwietniowych wyborów, zaplanowaną na 22 maja. Rzecznik policji krajowej - Dedi Prasetyo, poinformował, że prawie 32 tys. policjantów i personelu wojskowego (w tym żołnierzy powołanych z innych prowincji) jest w stanie gotowości w Dżakarcie, aby zabezpieczyć to wydarzenie. Jednostki antyterrorystyczne zatrzymały już 10 podejrzanych (należących do Jamaah Ansharut Daulah), największej grupy związanej z państwem islamskim w Indonezji) o organizację zamachu podczas ogłoszenia wyników wyborów. Zgodnie z informacjami Komisji Wyborczej po przeliczeniu 80% głosów, Joko Widodo wygrywa wybory z wynikiem 56% poparcia i 12% przewagą nad Prabowo Subianto.

16 maja: Filipiny wycofały swojego ambasadora z Kanady.

Minister spraw zagranicznych - Teodoro Locsin Jr. poinformował o odwołaniu filipińskiego ambasadora z Kanady, w akcie protestu będącego odpowiedzią na kolejne niedotrzymanie przez rząd w Ottawie terminu (15 maja) wywiezienia z Filipin 69 kontenerów odpadów (wwieziono 103 kontenery, ale odpady z 34 zostały już zutylizowane), które prywatna firma Chronic Inc. wwozła do tego kraju na przełomie 2013/2014 roku. Odpady przetransportowane na Filipiny miały składać się głównie z plastiku przeznaczonego do recyklingu, ale po kontroli kontenerów okazało się, że są wypełnione wszelkiego rodzaju odpadami, niezdatnymi do przetworzenia.

16 maja: amerykańska straż przybrzeżna składa wizytę na Filipinach pierwszy raz od siedmiu lat.

Statek amerykańskiej straży przybrzeżnej – Bertholf, operujący na wypożyczeniu w ramach VII floty marynarki wojennej USA przyplłynął na Filipiny w celu realizacji wspólnych ćwiczeń. Statek Bertholf oraz filipińskie jednostki BRP Batangas i BRP Kalanggaman zrealizowały ćwiczenia polegające na misjach ratunkowych i poszukiwawczych w rejonie płyctw Scarborough. Wiceadmirał Linda Fagan, która dowodzi strażą przybrzeżną w rejonie Pacyfiku w oficjalnym oświadczeniu poinformowała, że wspólne manewry mają na celu pogłębienie współpracy między stronami, a także zapewnienie bezpieczeństwa w regionie. Z kolei dowódca statku Bertholf – kapitan John Driscoll, oświadczył, iż wspólne ćwiczenia przyczynią się do wymiany doświadczeń i rozwoju przyjaznych relacji między marynarzami z obu państw.

18 maja: w Tajlandii ogłoszono czerwony alarm w związku z afrykańskim pomorem świń.

Tajlandia jest jednym z największych producentów wieprzowiny w Azji, dlatego zdecydowano się na intensyfikację działań mających na celu zapobiegnięcie rozprzestrzenieniu się afrykańskiego pomoru świń w kraju. Liczne przypadki tej śmiertelnej choroby zanotowano w Chinach, Mongolii, Wietnamie i Kambodży. Stały sekretarz w tajskim ministerstwie rolnictwa - Anan Suwannarat, poinformowała w wywiadzie, że podjęto już wszelkie środki ostrożności mające na celu uniemożliwienie przedostania się wirusa do Tajlandii. Zaostrzono między innymi kontrole na lotniskach i przejściach granicznych, a także wzmożono kontrole i nałożono surowe kary na nielegalnych handlarzy wieprzowiną. Według danych ministerstwa wykryto zgony wśród zwierząt na lotniskach i przejściach granicznych, ale nie zanotowano do tej pory przypadków zaka-

żenia w krajowych gospodarstwach rolnych. Chiny będące jednocześnie największym producentem jak i konsumentem wieprzowiny w regionie od sierpnia ubiegłego roku próbują zwalczyć chorobę, ale jest to niezwykle trudne ze względu na brak skutecznej szczepionki. Zgodnie z szacunkami ministerstwa rolnictwa w Tajlandii, jeżeli połowa świń zostanie zarażonych, może to kosztować gospodarkę straty w wysokości 1 mld USD. Roczna produkcja wieprzowiny w Tajlandii to około 2 mln sztuk, z czego około 40% jest eksportowanych do Kambodży, Laosu i Birmy.

18 maja: ambasada USA w stolicy Indonezji wprowadziła alarm bezpieczeństwa w związku z ogłoszeniem oficjalnych wyników wyborów prezydenckich. W oficjalnym oświadczeniu dnia 17 maja amerykańska ambasada ostrzega swoich obywateli przed miejscami, gdzie mogą zostać przeprowadzone duże demonstracje w takich miastach jak Dżakarta, Surabaya na wschodniej Jawie i Medan na północnej Sumatrze. Alarm został ogłoszony, ponieważ istnieje duże prawdopodobieństwo zamachów bombowych podczas ogłoszenia 22 maja oficjalnych wyborów na stanowisko prezydenta, które odbyły się 17 kwietnia. Rzecznik indonezyjskiej policji - Muhammad Iqbal, poinformował na konferencji prasowej, iż w ciągu ostatniego miesiąca aresztowano 29 podejrzanych, powiązanych z Jemaah Ansharut Daulah - największą grupą związaną z państwem islamskim w kraju - i skonfiskowano co najmniej pięć bomb domowej produkcji w różnych lokalizacjach na terenie Jawy i Północnej Sulawesii. Zwolennicy Prabowo Subianto już zapowiedzieli protesty, jeżeli oficjalne wyniki potwierdzą zwycięstwo Joko Widodo.

19 maja: prezydent Filipin zaprzecza doniesieniom o problemach kardiologicznych. Tygodniowa nieobecność Rodrigo Duterte w życiu publicznym przyczyniła się do spekulacji, jakoby przebywał na leczeniu w Cardinal Santos Medical Center w San Juan, w tym samym szpitalu, w którym przeszedł endoskopię w ubiegłym roku. Rzecznik prezydenta - Salvador Panelo, w oficjalnym oświadczeniu poinformował, iż Rodrigo Duterte nie ma żadnych problemów zdrowotnych, a jego nieobecność jest spowodowana dużą ilością obowiązków.

19 maja: francuskie samoloty bojowe wylądowały awaryjnie w Indonezji. Rzecznik francuskich sił powietrznych poinformował, że siedem francuskich myśliwców (Dassault Rafale) zostało zmuszonych przez warunki pogodowe do awaryjnego lądowania w prowincji Aceh na wyspie Sumatra. Szef bazy sił powietrznych Sultan Iskandar Muda w prowincji Aceh - Hendro Arief, poinformował, że samoloty wystartowały z lotniskowca Charles de Gaulle na Oceanie Indyjskim.

22 maja: zwycięstwo Joko Widodo w wyborach prezydenckich w Indonezji potwierdzone przez oficjalne wyniki. Komisja Wyborcza opublikowała oficjalne wyniki ostatnich wyborów prezydenckich, z których wynika, że Joko Widodo uzyskał 55,5% poparcia, natomiast jego kontrkandydat Prabowo Subianto 44,5%. Jest to już druga wygrana Widodo z Subianto, ponieważ tych dwóch kandydatów walczyło o najwyższy urząd w państwie w wyborach z 2014 roku. Podobnie jak to było w poprzednich wyborach, również teraz sztab wyborczy Prabowo Subianto zaskarżył wyniki do Trybunału Konstytucyjnego, argumentując, że zostały sfalszowane. Należy jednak podkreślić, że komisja nadzoru nad wyborami informowała wcześniej, że nie znalazła dowodów na systematyczne oszustwa, a niezależni obserwatorzy ocenili wybory jako wolne i uczciwe. Najwidoczniej opinia komisji nie usatysfakcjonowała zwolenników Subianto, ponieważ

zorganizowali protesty w Dżakarcie, które przekształciły się w zamieszki z policją, doprowadzając do śmierci ośmiu osób, a 900 zostało rannych. Rzecznik Trybunału Konstytucyjnego - Fajar Laksono, wydał oświadczenie, z którego wynika, iż posiedzenie w sprawie skargi Prabowo odbędzie się 14 czerwca, a ogłoszenie werdyktu zaplanowano na 28 czerwca.

23 maja: wybory śródkresowe umocniły pozycję Rodrigo Duterte na Filipinach. W wyborach z 13 maja kluczowe znaczenie miał wyścig o 12 z 24 miejsc w izbie wyższej parlamentu. Aż dziewięciu nowych senatorów pochodzi z obozu prezydenta Duterte, a pozostałe trzy miejsca przypadły politykom niezależnym. Do tej pory większość kontrowersyjnych ustaw prezydenta nie przechodziło przez senat, jednak ostatnie wybory zapewniły większość dla jego stronników. Dzięki temu będzie możliwe spełnienie takich postulatów jak ponowne wprowadzenie kary śmierci, mającej na celu ograniczenie przestępczości i handlu narkotykami, czy obniżenie wieku odpowiedzialności karnej do 12 roku życia. Rodrigo Duterte zapowiadał także zmiany w konstytucji, dążące do umocnienia systemu federalnego z większymi uprawnieniami władz regionalnych.

23 maja: malezyjska policja wkroczyła do biura Deloitte w poszukiwaniu dokumentów dotyczących funduszu 1MDB. Malezyjska policja wkroczyła do biura audytorskiego Deloitte w Kuala Lumpur w ramach śledztwa dotyczącego wielomiliardowego skandalu wokół państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB. Celem policjantów było przejęcie dokumentów zawierających informacje o transakcjach Deloitte z 1Malaysia Development Berhad (1MDB). Oddział Deloitte poinformował, że firma nie jest przedmiotem dochodzenia i współpracuje ze służbami zaangażowanymi w śledztwo. Policja objęła kontrolą udział Deloitte w transakcjach finansowych 1MDB z lat 2013 i 2014. Podobne kontrole przeprowadzono wcześniej w KPMG oraz Ernst & Young.

23 maja: lider antywojskowego ugrupowania został zawieszony dzień przed pierwszymi obradami parlamentu w Tajlandii. Lider opozycyjnej Future Forward Party - Thanathorn Juangroongruangkit, początkowo został zaakceptowany przez tajską Komisję Wyborczą jako nowy parlamentarzysta, jednak zaraz potem rozpoczęto przeciwko niemu śledztwo w sprawie nielegalnego posiadania udziałów w firmie medialnej, po tym jak został zarejestrowany jako kandydat w wyborach. Sprawa zostanie rozpatrzona przez Trybunał Konstytucyjny, który zdecyduje czy Thanathorn Juangroongruangkit zostanie pozbawiony mandatu posła, czy też nie. Decyzja o zawieszeniu została uzasadniona tym, że działalność Thanathorna mogłaby doprowadzić do problemów prawnych. Rzecznik Trybunału Konstytucyjnego nie udzielił odpowiedzi kiedy zapadnie wyrok w sprawie polityka należącego do opozycji.

24 maja: król Brunei zwrócił honorowy tytuł nadany przez brytyjski uniwersytet Oxford. Prawie 120 tys. osób podpisało w kwietniu petycję wzywającą Uniwersytet Oksfordzki do unieważnienia tytułu honorowego z prawa przyznanego sułtanowi w 1993 roku. Była to odpowiedź na zaostrenie prawa w Brunei zgodnie z prawami szariatu, gdzie cudzołóstwo i związki homoseksualne karane będą ukamienowaniem. W wyniku na ogólnoświatową falę krytyki, sułtan ogło-

sił, że nowe prawo nie będzie egzekwowane w okresie przejściowym. Władze uniwersytetu poprosiły władzę Brunei o wydanie stanowiska w sprawie honorowego tytułu do 7 czerwca bieżącego roku, ale Hassanal Bolkiah podjął decyzję o zwróceniu tytułu w dniu 6 maja.

24 maja: para królewska Tajlandii otworzyła pierwszą sesję parlamentu od zamachu stanu w 2014 roku. Król Maha Vajiralongkorn i królowa Suthida przewodniczyli ceremonii inauguracji pierwszego posiedzenia parlamentu, które odbyło się dwa miesiące po pierwszych wyborach powszechnych od puczu w 2014 roku. W swoim przemówieniu 66-letni król wezwał parlamentarzystów do rozważnej pracy na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju państwa. Parlament odegra kluczową rolę jeżeli chodzi o wybór nowego premiera kraju. W najbliższym czasie okaże się, czy Prayut Chan-o-cha pozostanie na tym stanowisku.

25 maja: Malezja przygotowuje się do zwiększenia zużycia biopaliwa z oleju palmowego w odpowiedzi na ograniczenia Unii Europejskiej. Minister handlu międzynarodowego i przemysłu - Darell Leiking, poinformował o planach nad nową krajową polityką motoryzacyjną umożliwiającą większe wykorzystanie biopaliwa z oleju palmowego w ciągu najbliższych dekad. Minister podkreślił, iż rząd planuje wdrożyć specyfikację „B20 / B30-ready” (B20 oznacza osiągnięcie mieszanki paliwa zawierającej 20% biodiesla palmowego) i podwojenia produkcji biopaliw do 2020 roku. Na początku tygodnia Unia Europejska opublikowała przepisy ustanawiające nowe kryteria wykorzystania oleju palmowego w biopaliwach. Zasady regulujące system certyfikacji i ograniczające rodzaje biopaliw z wykorzystaniem oleju palmowego, które będzie można zaliczyć w UE do kategorii energii odnawialnej, wejdą w życie 10 czerwca.

25 maja: byli premier Tajlandii i królewski doradca - Prem Tinsulanonda zmarł w wieku 98 lat. Pałac królewski w specjalnie wydanym oświadczeniu poinformował o śmierci w wyniku niewydolności serca, byłego premiera i doradcy królewskiego, generała Prem Tinsulanonda. Do zgonu doszło niepodziewanie, tuż przed rozpoczęciem pracy nowego parlamentu wybranego pierwszy raz od czasu zamachu stanu w 2014 roku. Generał Prem pełnił funkcję szesnastego premiera Tajlandii od 1980 roku, a jedną z jego pierwszych decyzji było ogłoszenie amnestii dla aresztowanych studentów, zatrzymanych przez poprzedni rząd militarystyczny. Stał się tym samym symbolem między rządami wojskowych i rozwijającą się demokracją. Na przestrzeni ostatnich lat zasiadał na stanowisku przewodniczącego prestiżowej, tajnej rady doradców królewskich, a także sprawował władzę w okresie przejściowym po śmierci króla Bhumibola Adulyadeja i przed przejściem władzy przez jego syna, króla Maha Vajiralongkorna.

26 maja: w odpowiedzi na kryzys dotyczący nielegalnego transportu śmierci, Filipiny zakazały oficjalnych wizyt przedstawicieli państwa w Kanadzie. Rzecznik prezydenta - Salvador Panelo, potwierdził doniesienia, iż sekretarz Salvador C. Medialdea wydał memorandum skierowane do wszystkich agencji, departamentów i przedsiębiorstw państwowych, w którym nakazuje wstrzymanie się od wysyłania pracowników w oficjalne podróże do Kanady. Jest to skutek ograniczenia stosunków dyplomatycznych z Kanadą (po tym jak wycofano z tego państwa konsula i ambasadora) w odpowiedzi na brak reakcji kanadyjskiego rządu na wezwanie do odbioru 69 kontenerów z odpadami, nienadającymi się do przetworzenia.

27 maja: birmańscy żołnierze skazani za morderstwa na ludności Rohingja zwolnieni z więzienia po mniej niż roku. Siedmiu żołnierzy skazanych na 10 lat pozbawienia wolności za zabójstwo 10 osób należących do muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja w stanie Arakan w 2017 roku, nie spędziło w więzieniu nawet roku. Według doniesień pracowników zakładu karnego żołnierze zostali wypuszczeni na wolność już w listopadzie ubiegłego roku. Główny naczelnik więzienia Rittine w Sittwe - Win Naing, oraz starszy urzędnik więzienia w stolicy kraju Naypyidaw, potwierdzili, że skazani żołnierze nie przebywają w więzieniu od kilku miesięcy. Jeden z pracowników więzienia w Naypyidaw poinformował, iż to wojsko stoi za zmniejszeniem wymiaru kary dla żołnierzy. Jednak rzecznicy wojskowi, zarówno Zaw Min Tun jak i Tun Tun Nyi odmówili komentarza w tej sprawie. To właśnie odwetowe ataki wojska na wioski w stanie Arakan z 2017 roku doprowadziły do ucieczki ponad 730 tys. Rohingja do Bangladeszu, co doprowadziło do nasilenia się kryzysu na tle etnicznym i wyznaniowym w Birnie.

29 maja: Malezja zwróci do państw pochodzenia odpady, które zostały wwieziane do kraju. Yeo Bee Yin pełniąca funkcję ministra ds. energii, nauki, technologii, środowiska i zmian klimatu poinformowała, że 450 ton odpadów z tworzyw sztucznych i nie nadających się do recyklingu, w tym mieszanka odpadów domowych i elektronicznych zostanie wysłana do państw pochodzenia, wśród których znajdują się Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Kanada, Japonia, Chiny, Arabia Saudyjska, Bangladesz, Holandia i Singapur. Problem nielegalnego transportu odpadów nienadających się do przetworzenia do państw Azji Południowo-Wschodniej nasilił się po tym jak Chiny zakazały przyjmowania takich odpadów w ubiegłym roku. Według ostatniego raportu Greenpeace w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2018 roku ilość odpadów z tworzyw sztucznych eksportowanych z USA do Malezji wzrosła ponad dwukrotnie w porównaniu z rokiem poprzednim. W ubiegłym roku rządy 187 państw, w tym Malezja, zgodziły się dodać plastik do konwencji bazylejskiej, regulującej przepływ materiałów niebezpiecznych z jednego kraju do drugiego, w celu zwalczania niebezpiecznych skutków zanieczyszczenia środowiska tworzywami sztucznymi na całym świecie.

29 maja: lider skrajnie nacjonalistycznego ruchu buddyjskiego w Birnie został wezwany przez najwyższą radę religijną w Birnie. Ashin Wirathu, który stoi na czele ruchu 969, sprzeciwiającego się islamizacji Birmy zdominowanej przez wyznawców buddyzmu, został wezwany przez najwyższą radę religijną, która ma mu udzielić nagany w związku z zarzutami wywołania zamieszek na tle religijnym, za co jest poszukiwany przez policję. Wirathu już w 2013 roku trafił na okładkę „Time’a” z podpisem: „Twarz buddyjskiego terroru”, co ma związek z jego skrajnymi poglądami i mową nienawiści, skupiającej się głównie na muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Sąd wydał nakaz aresztowania mnicha, zgodnie z artykułem 124 (a), który dotyczy każdego, kto „wzniesie lub próbuje wzbudzić niezadowolenie wobec rządu”.

30 maja: Malezja wyraziła zgodę na kontynuowanie wydobycia metali ziem rzadkich przez australijską firmę Lynas. Premier Mahathir Mohamad poinformował o ponownym udzieleniu pozwolenia australijskiej firmie Lynas na wydobycie metali ziem rzadkich przez zakład znajdu-

jący się w Malezji o wartości 800 mln USD. Licencja na wydobycie została tymczasowo wstrzymana ze względu na obawy dotyczące sposobu usuwania przez zakład odpadów. Lynas jest jednym z głównych (oprócz Chin) producentem metali ziem rzadkich, szeroko wykorzystywanych w przemyśle zbrojeniowym, a także przy produkcji baterii, komputerów czy telewizorów. Pozycja australijskiej firmy wzrosła w ostatnim czasie po publikacji artykułu w „People's Daily”, według którego Chiny są gotowe do użycia metali ziem rzadkich jako argumentu w negocjacjach dotyczących wojny handlowej ze Stanami Zjednoczonymi. Chiny są odpowiedzialne za produkcję 81% metali ziem rzadkich na świecie, a w latach 2014-2017 80% importu tych metali przez Stany Zjednoczone pochodził z Chin.

31 maja: tajski parlament wybierze nowego premiera 5 czerwca. Chuan Leekpai, pełniący funkcję przewodniczącego Izby Reprezentantów poinformował, że 5 czerwca obie izby parlamentu wezmą udział w głosowaniu nad nowym premierem kraju. Mimo sprzeciwu opozycji bardzo prawdopodobne, że Prayuth Chan-ocha pozostanie na stanowisku premiera, ponieważ senat składający się z 250 senatorów jest zdominowany przez zwolenników rządów wojskowych, co jest możliwe dzięki konstytucji. Militarystyczna partia Prayuth Chan-ocha posiada również dużą ilość mandatów w 500 osobowej izbie niższej, co pozwoli na zdobycie co najmniej 376 głosów, potrzebnych do wyboru kolejnego premiera Tajlandii. Potencjalnymi kontrkandydatami obecnego premiera mogą być Sudarat Keyuraphan z Pheu Thai, która zdobyła najwięcej miejsc w izbie niższej oraz lider nowej partii Future Forward - Thanathorn Juangroongruangkit. Kandydatura tego ostatniego nadal stoi pod znakiem zapytania, ponieważ toczy się przeciwko niemu postępowanie w Trybunale Konstytucyjnym, który może go pozbawić mandatu posła ze względu na domniemane posiadanie udziałów w stacji telewizyjnej w momencie zgłoszenia swojej kandydatury do wyborów z marca bieżącego roku.

KOMENTARZ:

- 1. Pod koniec maja w Singapurze rozpoczął się 18. Azjatycki Szczyt Bezpieczeństwa, znany jako Dialog Shangri La, w którym wzięło udział ponad 60 delegacji z 40 państw.** O znaczeniu tegorocznego forum może świadczyć fakt, że pierwszy raz od ośmiu lat na czele chińskiej delegacji stanął minister obrony – Wei Fenghe (zazwyczaj Chiny wysyłały swoich przedstawicieli o znacznie niższej randze), z kolei delegację amerykańską poprowadził sekretarz obrony - Patrick M. Shanahan. Forum organizowane przez brytyjski think-tank International Institute for Strategic Studies (IISS) od 2002 roku w hotelu Shangri-La został zdominowany przez rosnące napięcia na linii Chiny-Stany Zjednoczone, co wpływa na niepokój wśród państw azjatyckich, zwłaszcza członków ASEAN. Zarówno tzw. wojna handlowa, jak i wzmożona aktywność obu stron na Morzu Południowochińskim mają wpływ na sytuację poszczególnych państw w Azji Południowo-Wschodniej, którym zależy na zachowaniu stabilnego środowiska sprzyjającego rozwojowi ekonomicznemu. Tym bardziej niepokój liderów tych państw wzrasta na myśl o tym, że region po raz kolejny od czasu Zimnej Wojny stanie się areną walki między mocarstwami. Co prawda jednym z efektów tej rywalizacji było powołanie przez pięć państw ASEAN w 1961 roku, żeby przeciwstawić się komunizmowi, ale rywalizacji mocarstw

w nowym wydaniu może przysporzyć ASEAN wielu problemów zarówno jako organizacji jak i poszczególnym państwom członkowskim. Premier Singapuru - Lee Hsien Loong, w swojej mowie inauguracyjnej Azjatycki Szczyt Bezpieczeństwa odwoływał się niejednokrotnie do zagrożeń wynikających dla państw Azji Południowo-Wschodniej z nasilającej się rywalizacji między Chinami i Stanami Zjednoczonymi. Podkreślił także, że kontynuacja tych działań zmusi państwa regionu do jednoznacznego opowiedzenia się po jednej ze stron, co niesie za sobą negatywne konsekwencje ekonomiczne jak i realne zagrożenie dla bezpieczeństwa i stabilizacji, niezależnie od podjętej decyzji.

Sekretarz obrony USA był powściągliwy w swoim przemówieniu, choć ostrzegł Chiny, iż działania naruszające suwerenność innych państw jest nie do przyjęcia i prowadzi do wzmocnienia poczucia braku zaufania wobec działań Pekinu. W dużo bardziej zdecydowanym tonie Stany Zjednoczone odniosły się do chińskiej aktywności w regionie w opublikowanym raporcie po wystąpieniu Patricka Shanahana w Singapurze. W wydanym przez Departament Obrony „Indo-Pacific Strategy Report”, a dokładniej w rozdziale zatytułowanym „The People’s Republic of China as a Revisionist Power” pojawia się między innymi oskarżenie Chin o dążenie do pozycji regionalnego hegemonu w regionie Indo-Pacyfiku w perspektywie krótkoterminowej, natomiast w długoterminowej hegemonu globalnego. Oczywiście sekretarz obrony odniósł się do takich kwestii jak militaryzacja terenów będących przedmiotem międzynarodowych sporów terytorialnych czy kradzież własności intelektualnej, ale bez jednoznacznego wskazania na Chiny. W trakcie swojego przemówienia Patrick Shanahan nawiązał również do wojny handlowej, przy czym stwierdził, że tego rodzaju sformułowanie jest błędne, ponieważ nie ma mowy o żadnej wojnie, a Chiny i Stany Zjednoczone prowadzą negocjacje handlowe. Wydaje się, że ta część przekazu była przeznaczona stricte dla członków ASEAN, a jej celem było złagodzenie niepokojów w regionie, dającym tym samym nadzieję na ostateczne zakończenie negocjacji i normalizację stosunków.

Jeżeli chodzi o debiut chińskiego ministra obrony, to jego przemowa została utrzymana w tradycyjnym stylu. Generał Wei Fenghe podkreślił, że zjednoczenie Chin kontynentalnych z Tajwanem należy do wewnętrznych spraw ChRL i żadne obce państwa nie powinny ingerować w ten proces. Powołał się nawet na Abrahama Lincolna i wojnę secesyjną w Stanach Zjednoczonych, argumentując, iż wszystkie państwa mają prawo do wewnętrznego zjednoczenia. Zwrócił uwagę na brak konsekwencji w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych, które z jednej strony akceptują politykę jednych Chin, a z drugiej dostarczają na Tajwan uzbrojenie na mocy podpisanego w 1979 roku Taiwan Relations Act.

W przemówieniu ministra nie mogło zabraknąć tematu wzbudzającego najwięcej kontrowersji i niepokojów, czyli sporu terytorialnego na Morzu Południowochińskim. Chiński generał poddał w wątpliwość sens różnego rodzaju operacji militarnych realizowanych przez państwa spoza regionu (między innymi obecność statków z USA, Wielkiej Brytanii, Francji czy Japonii) określanych mianem patroli, mających na celu zapewnienie wolności żeglugi na Morzu Południowochińskim. Podkreślił, że szlakami transportowymi przebiegającymi przez to morze przepływają rocznie setki tysięcy statków z towarami o wartości miliardów dolarów i nie doszło do jakiegokolwiek incydentu, świadczącego o ograniczeniu

wolności żeglugi przez chińską marynarkę wojenną. Jego zdaniem obecność obcych statków na tym akwenie ma tylko i wyłącznie charakter prowokacyjny, a co za tym idzie stanowi największe zagrożenie dla stabilizacji regionu. Wszystko wskazuje na to, że państwa Azji Południowo-Wschodniej będą musiały na bieżąco adaptować się do dynamicznej sytuacji na Morzu Południowochińskim w oczekiwaniu na zakończenie prac nad Kodeksem Postępowania, który zgodnie z wystąpieniem premiera ChRL – Li Keqiang, z 2018 roku powinien zostać ukończony w 2021 roku.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

